

Sygn. akt I Ca 231/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 31 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Nazdrowicz (spraw.)
Sędziowie:	SO Lucyna Samolińska SO Maria Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 31 grudnia 2015 r. we Włocławku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - Nadleśnictwo W.

z udziałem M. S.

o wpis w księdze wieczystej

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego we Włocławku

z dnia 2 lipca 2015r., sygn.. akt Dz. Kw. 4873/15 (...), (...)

### ***postanawia:***

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Włocławku pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO L. S. SSO M. N. S. M. W.

Sygnatura akt I Ca 231/15

## UZASADNIENIE

Wnioskodawca Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo W. wniósł o wykreślenie z Działu III prowadzonej przez Sąd Rejonowy we Włocławku księgi wieczystej (...) wpisu „odpłatnej służebności przejazdu i przechodu zgodnie z rezygnacją p. M. S. zawartą w piśmie z dnia 23 stycznia 2015r. poświadczonym notarialnie przez notariusza ...”.

Referendarz sądowy uwzględnił wniosek w dniu 13 maja 2015r.,

w następstwie czego wykreślił:

a) odpłatną służebność przejazdu i przechodu na nieruchomości o powierzchni 5,5324 ha oznaczonej numerem geodezyjnym (...) (dla której to nieruchomości urządzona jest przedmiotowa księga) w pasie ziemi o szerokości 2 m bieżących na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości objętej księgą wieczystą (...)

b) odpłatną służebność przejazdu i przechodu na w/w nieruchomości w pasie ziemi 2 m bieżących na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości objętej księgą wieczystą (...).

Uczestnik postępowania M. S. (właścicielka obu nieruchomości władających, składających się odpowiednio z działek geodezyjnych (...) i (...) oraz (...) i (...)) zaskarżyła powyższy wpis w części dotyczącej uwzględnienia wniosku odnośnie wykreślenia służebności na rzecz nieruchomości (...) (działki (...))i (...)Zarzuciła, że w załączonym do wniosku Skarbu Państwa oświadczeniu zrzekła się jedynie służebności na rzecz pierwszej ze wspomnianych nieruchomości, natomiast ta czynność prawna nie dotyczyła drugiej nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 2 lipca 2015r. Sąd Rejonowy we Włocławku utrzymał w mocy zaskarżony wpis i orzekł, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Uzasadniając swe stanowisko Sąd

a qvo wskazał, że kognicję Sądu wieczystoksięgowego wyznacza treść przepisu art. 626<sup>8</sup> § 2 kpc. Poczynił następnie dalsze uwagi o charakterze ogólnym podkreślając, że wspomniany przepis nie może być rozumiany jako sprowadzający się wyłącznie do funkcji rejestracyjno – ewidencyjnych, z pominięciem funkcji kontrolno – badawczej. Przeanalizował dalej treść wszystkich przywołanych 3 ksiąg wieczystych i ustalił istnienie zamieszczonych w niej wpisów. W końcowej części uzasadnienia omówił instrukcję służebności gruntowej

w kontekście przepisu art. 285 kc. Następnie stwierdził, że „służebność gruntowa” polega na ujawnieniu zarówno w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości władającej w dziale I – SP > spis praw związanych z własnością jak i w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości obciążonej w dziale III - < prawa, roszczenia, ciężary i ograniczenia. W myśl art. 42 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001r w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbioru dokumentów w przypadku dokonywania wpisu (a wykreślenie jest również wpisem) służebności gruntowej w dziale III księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości obciążonej, dokonuje się równocześnie wpisu w dziale I – SP księgi prowadzonej dla nieruchomości władającej. Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd na podstawie art. 518<sup>1</sup> § 3 kpc orzekł jak w punkcie pierwszym postanowienia.

O kosztach Sąd postanowił zgodnie z art. 520 § 1 kpc.

Apelację od tego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania zarzucając naruszenie przepisów proceduralnych (art. 626<sup>8</sup> § 1 i 2 kpc w zw. z art. 518<sup>1</sup> § 3 kpc) polegających na przekroczeniu przez Sąd granic rozpoznawanego wniosku oraz obrazę prawa materialnego (art. 31 ust. 1 ukwł w zw. z art. 246 kc) wskutek wykreślenia służebności gruntowej na rzecz nieruchomości (...) bez podstawy prawnej. Powołując się na powyższe wniosła o zmianę kwestionowanego postanowienia i nakazanie ponownego wpisania wykreślonej służebności przy uwzględnieniu kosztów postępowania. W uzasadnieniu odwołała się również do niezrozumiałej w jej ocenie treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia i zasugerowała, że Sąd Rejonowy nie odniósł się do istoty sprawy.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja jako w pełni uzasadniona skutkuje uchynieniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że mimo przyjęcia

w kodeksie postępowania cywilnego modelu apelacji pełnej, co między innymi oznacza, że postępowania apelacyjne jest kontynuacją postępowania merytorycznego w dalszym ciągu ma ono także charakter kontrolny (wyroki Sądu Najwyższego: z 16.05.2006r. I PK 210/05 nie publ.; LEX nr 197171 i z 6.07.2011r. I CSK 67/11 nie publ.; LEX nr 970061). Oznacza to przede wszystkim konieczność oceny prawidłowości zaskarżonego postanowienia. Kontrola

instancyjna jest możliwa jednak tylko wówczas, gdy Sąd wyższej instancji zna podstawę prawną kwestionowanego orzeczenia oraz przesłanki i motywy przyjęte przez Sąd, który wydał to orzeczenie. W związku z tym w judykaturze przyjmuje się, że brak uzasadnienia albo jego rażące luki stoją na przeszkodzie kontroli instancyjnej i na ogół powodują konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 18 marca 2011r. III CZ 10/11 nie publ.; LEX nr 1318395 i dalsze wskazane tam orzecznictwo z lat trzydziestych XX – wieku, wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2007r., V CSK 115/07 „Monitor Prawniczy” 2007/17/930, LEX nr 291767). Z kolei w doktrynie prezentowany jest pogląd, że podstawą prawną wspomnianej decyzji procesowej jest w tym przypadku nieważność postępowania wynikająca z art. 379 pkt 5 kpc i art. 383 § 2 kpc (P. T.: „Komentarz aktualizowany do art. 327, art. 329, art. 330 kodeksu postępowania cywilnego”. LEX teza 1 do art. 328 kpc).

Tego typu sytuacja wystąpiła w rozpoznawanej sprawie. Uzasadnienie postanowienia z 2 lipca 2015r. w ewidentny sposób nie odpowiada wymogom określonym

w art. 382 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Nie wynika bowiem z niego, dlaczego właściwie Sąd meriti wydał takie, a nie inne rozstrzygnięcie. Trafnie skarżąca sugeruje, że w istocie nie odnosi się ono do przedmiotu sprawy, gdyż zawiera jedynie skądiną słuszne uwagi

o uniwersalnym charakterze, nie związane jednak w żaden sposób z istotą sporu. Tym samym zaskarżone postanowienie wymyka się spod jakiegokolwiek kontroli instancyjnej. Zaistniała sytuacja sprawia również, że nie doszło do rozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, co ma miejsce – najogólniej mówiąc – wówczas, gdy nie dochodzi do zbadania merytorycznej podstawy dochodzonego roszczenia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2014r. V CZ 41/14 nie publ.; LEX nr 150 4595 i dalsze wskazane tam judykatury).

W rozpoznawanej sprawie Sąd a quo niewątpliwie uchylił się od takiego badania, skoro nie wiadomo, dlaczego utrzymał w mocy zaskarżony wpis.

Sąd Rejonowy we Włocławku prawidłowo uznał, że – zgodnie z zasadą legalizmu - w postępowaniu wieczystoksięgowym konieczna jest ocena czy wpis w księdze wieczystej będzie dokonany zgodnie z prawem (pogląd ten od dawna jest w orzecznictwie ugruntowany – przeglądu orzecznictwa w tej kwestii dokonał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 30 stycznia 2014r. IV CSK 252/13 opubl. OSNC 2014/11/117). Nie wyciągnął jednak z tego żadnych wniosków. Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku i skargi na czynność referendarza ma treść oświadczenia uczestniczki postępowania z 23 stycznia 2015r. (k. 77). Wprawdzie kognicja Sądu wieczystoksięgowego w świetle przepisu art. 626<sup>(8)</sup> § 2 kpc jest ograniczona, to tym niemniej jest on w pełni władny dokonywać wykładni oświadczeń woli mających stanowić podstawę wpisu, zgodnie ze wskazaniem zawartym w art. 65 kc (postanowienie Sądu Najwyższego: z 30 października 2013r. II CSK 67/13 nie publ.; LEX nr 140 8677, z 4 kwietnia 2012r. I CSK 359/11 opubl OSNC 2012/9/111 i z 12 kwietnia 2013r IV CSK 515./12 nie pub, LEX 134 7889. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ten dokona wykładni wspomnianego oświadczenia i w zależności od jej wyniku podejmie odpowiednią decyzję procesową. W przypadku utrzymania w mocy zaskarżonego wpisu sporządzi uzasadnienie odpowiadające przesłankom określonym w art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy we Włocławku na podstawie art. 386 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc oraz art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w myśl art. 108 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

SSO L. Samolińska SSO M. Nazdrowicz SSO M. Woźniak.